

TEATR NARODOWY

JAN ENGLERT

Aktor, reżyser, pedagog, profesor Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, dyrektor teatru. Absolwent warszawskiej Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza (1964). Od 1997 roku w zespole Teatru Narodowego. Od 2003 roku pełni funkcję dyrektora artystycznego Teatru Narodowego.

Aktor warszawskich teatrów: Polskiego (1964–1969, 1981–1994), Współczesnego (1969–1981). Zagrał w przedstawieniach Erwina Axera (Leon w *Matce*; Banco w *Macbecie* Ionesco, 1972; Pierwszy w *Rzeczy listopadowej* Brylla, 1975), Jerzego Kreczmara (Mesa w *Punkcie przecięcia* Claudela, 1973; Gustaw w *Dziadach kowieńskich* Mickiewicza, 1978), Kazimierza Dejmka (Konrad w *Wyzwoleniu*, 1982; Pan Młody w *Weselu* Wyspiańskiego, 1984; w sztukach Mrożka: rola tytułowa w *Vatztlavie*, 1982, Nieud w *Letnim dniu*, 1984, Moris w *Kontrakcie*; Bartodziej w *Portrecie*, 1987; także Chlestakow w *Rewizorze* Gogoła, 1989), Andrzeja Łapickiego (Gustaw w *Ślubach panieńskich* Fredry, 1984), Tadeusza Minca (Henryk w *Ślubie* Gombrowicza, 1991), Macieja Prusa (tytułowa rola w *Ryszardzie III* Shakespeare'a, 1993), Pawła Passiniego (Ojciec Hamleta w *Hamlecie 44* Fertacz i Pałgi, 2008), Grzegorza Jarzyny (Paolo w przedstawieniu *T.E.O.R.E.M.A.T.* wg Pasoliniego, 2009), Jerzego Jarockiego (Eugeniusz w *Tangu* Mrożka, 2009), Krystyny Jandy (Péter Kádár w *Przygodzie* Máraiego, 2010), Macieja Wojtyszki (Witold Gombrowicz w *Dowodzie na istnienie drugiego* Wojtyszki, 2014, rola tytułowa w *Baronie Münchhausenie dla dorosłych* Wojtyszki, 2022), Adama Sajnuka (Sir w *Garderobianym* Harwooda, 2016), Grzegorza Wiśniewskiego (Wiktor w *Sonacie jesiennej* Bergmana, 2020).

Wyreżyserował m.in.: *Matkę* (1984), *Bezimiennie dzieło* (1987, 2013) i *Onych* (1989) Witkacego, *Pana Tadeusza* wg Mickiewicza (1990), *Zmowę świętoszków* Bułhakowa (1996), *Śluby panieńskie* Fredry (2007) i *Fredraszki* według Fredry (2014), *Iwanowa* Czechowa (2008), *Księżniczkę na opak wywróconą* Calderóna (2010), *Udrękę życia* Levina (2011), *Kordiana* Słowackiego (2015), *Trzy siostry* Czechowa (2021), *Mizantropa* Molière'a (2022); w Teatrze Telewizji: *Irydiona* Krasińskiego (1982), *Hamleta* (1985) i *Juliusza Cezara* (2005) Shakespeare'a, *Miesiąc na wsi* Turgieniewa (1993), *Kordiana* (1994) i *Beatryks Cenci* (2001) Słowackiego, *Iwanowa* Czechowa (1995), *Dziady* Mickiewicza (1997), *Przygodę* Máraiego (2014), *Męża i żonę* Fredry (2016), *Spiskowców* Conrada Korzeniowskiego (2017), *Lato* Rittnera (2018), *Kwiaty polskie. Fragmenty* wg Tuwima (2018), *W małym dworku* Witkacego (2019).

Zagrał m.in. w filmach: Andrzeja Wajdy – *Kanał* (1956), *Katyń* (2007), *Tatarak* (2009); Kazimierza Kutza – *Sól ziemi czarnej* (1969), *Pierła w koronie* (1971); Janusza Zaorskiego – *Baryton* (1984); Filipa Bajona – *Magnat* (1986), a także w serialach: Janusza Morgensterna – *Kolumbowie* (1970), *Polskie drogi* (1977); Jerzego Antczaka – *Noce i dni* (1975); Ryszarda Bera – *Lalka* (1977); Jana Łomnickiego – *Dom* (1980).

Profesor warszawskiej Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza (dawniej Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna). Pełnił w niej funkcję dziekana wydziału aktorskiego (1981–1987) i rektora (1987–1993, 1996–2002). Za jego kadencji odbudowano Teatr Szkolny Collegium Nobilium i powołano Międzynarodowy Festiwal Szkół Teatralnych.

Laureat wielu nagród. W ostatnich latach otrzymał m.in.: Nagrodę im. Zygmunta Hübnera „Człowiek Teatru 2015” (2015), Nagrodę Specjalną miesięcznika „Teatr” za: „nadanie wyjątkowego kształtu obchodom 250. rocznicy powstania sceny narodowej w Polsce” (2016), Splendor Splendorów im. Krzysztofa Zaleskiego, nagrodę specjalną Teatru Polskiego Radia dla wybitnych postaci kultury (2017), Doroczną Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za całokształt twórczości (2018), Wielką Nagrodę Festiwalu Teatru Polskiego Radia i Teatru Telewizji Polskiej „Dwa Teatry” za wybitne kreacje aktorskie w radiu i telewizji (2019), Nagrodę Specjalną im. Stefana Treugutta za całokształt dorobku dla Teatru Telewizji (2019). Wyróżniony przez prezydenta Bułgarii Plakietą Honorową „Świętych Cyryla i Metodego” (2019), tytułem doctora honoris causa Państwowej Akademii Sztuki Teatralnej i Filmowej (NATFIZ) w Sofii (2019). Odznaczony m. in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2001) i Złotym Medalem Zasłużony Kulturze – Gloria Artis (2005).

Realizacje w Teatrze Narodowym:

Szkoła żon, Molière, 2000; reżyseria
Dożywocie, Aleksander Fredro, 2001; reżyseria
Kurka Wodna, Stanisław Ignacy Witkiewicz, 2002; reżyseria
Władza (prapremiera polska), Nick Dear, 2005; reżyseria
Śluby panieńskie, Aleksander Fredro, 2007; reżyseria
Iwanow, Anton Czechow, 2008; reżyseria
Księżniczka na opak wywrócona, Pedro Calderón de la Barca / Jarosław Marek Rymkiewicz, 2010; reżyseria
Udręka życia, Hanoch Levin, 2011; reżyseria
Bezimiennie dzieło, Stanisław Ignacy Witkiewicz, 2013; reżyseria
Fredraszki, Aleksander Fredro, 2014; scenariusz (wspólnie z Tomaszem Kubikowskim), reżyseria
Kordian, Juliusz Słowacki, 2015; opracowanie tekstu, reżyseria
Trzy siostry, Anton Czechow, 2021; reżyseria
Mizantrop, Molière, 2022; reżyseria

Role w Teatrze Narodowym:

GENERAŁ JÓZEF CHŁOPICKI, *Noc listopadowa. Sceny dramatyczne*, Stanisław Wyspiański, reż. Jerzy Grzegorzewski, 1997
LIR, *Król Lir*, William Shakespeare, reż. Maciej Prus, 1998
OJCIEC, *Kartoteka*, Tadeusz Różewicz, reż. Kazimierz Kutz, 1999
ARNOLF, *Szkoła żon*, Molière, reż. Jan Englert, 2000
LEONID GAJEW, *Wiśniowy sad*, Anton Czechow, reż. Maciej Prus, 2000
GENERAŁ JÓZEF CHŁOPICKI, *Noc listopadowa. Sceny dramatyczne* (nowa wersja), Stanisław Wyspiański, reż. Jerzy Grzegorzewski, 2000
ŁATKA, *Dożywocie*, Aleksander Fredro, reż. Jan Englert, 2001
HRABIA HENRYK, *Nie-Boska komedia*, Zygmunt Krasiński, reż. Jerzy Grzegorzewski, 2002
KRÓL-MAKBET, *Hamlet Stanisława Wyspiańskiego*, Stanisław Wyspiański, reż. Jerzy Grzegorzewski, 2003
R, *Duszycka* (prapremiera), Tadeusz Różewicz, reż. Jerzy Grzegorzewski, 2004
WITOLD III / CESARZ, *Błądzenie* (prapremiera), według Witolda Gombrowicza, reż. Jerzy Jarocki, 2004
MISTRZ SINOBRODY, *On. Drugi Powrót Odysa* (prapremiera), (*On*, Antonina Grzegorzewska; *Drugie Powrót Odysa*, Jerzy Grzegorzewski), reż. Jerzy Grzegorzewski, 2005
TEZEUSZ, *Fedra*, według tekstów Eurypidesa, Seneki, Pera Olova Enquista, Istvána Tasnádiego..., reż. Maja Kleczewska, 2006
RADOST, *Śluby panieńskie*, Aleksander Fredro, reż. Jan Englert, 2007
JAKUB ROUX, *Marat/Sade*, Peter Weiss, reż. Maja Kleczewska, 2009
EUGENIUSZ, *Tango*, Sławomir Mrożek, reż. Jerzy Jarocki, 2009
DOKTOR JOHN SEWARD, *Nosferatu*, spektakl inspirowany powieścią Bramy Stokera *Dracula*, reż. Grzegorz Jarzyna, 2011 (koprodukcja z TR Warszawa)
WITOLD GOMBROWICZ, *Dowód na istnienie drugiego* (prapremiera), Maciej Wojtyszko, reż. Maciej Wojtyszko, 2014
ROLE, *Fredraszki*, Aleksander Fredro, reż. Jan Englert, 2014
ROLE, *PAN TADEUSZ – wszystkie słowa* (inscenizowane czytanie), Adam Mickiewicz, reż. Piotr Cieplak (udział w czytaniu Księgi I *Gospodarstwo*, Księgi II *Zamek*, Księgi V *Kłótnia*, Księgi VI *Zaścianek*, Księgi VII *Rada*, Księgi XI *Rok 1812* oraz Księgi XII *Kochajmy się*), 2015/2016
NARRATOR, *PAN TADEUSZ – wszystkie słowa*, inscenizacja dwunastu ksiąg *Pana Tadeusza* w sześć dni, Adam Mickiewicz, reż. Piotr Cieplak, 20–25 maja 2016
SIR, *Gardrobiany*, Ronald Harwood, reż. Adam Sajnuć, 2016
ROLE, *Erwin Axer. Ćwiczenia pamięci* (czytanie), reż. Agnieszka Glińska, 2017 (udział w czytaniu w dniu 19 listopada 2017, w ramach obchodów 100-lecia urodzin Erwina Axera)
WIKTOR, *Sonata jesienna*, Ingmar Bergman, reż. Grzegorz Wiśniewski, 2020
BARON KAROL HIERONIM FRYDERYK VON MÜNCHHAUSEN, *Baron Münchhausen dla dorosłych* (prapremiera), Maciej Wojtyszko, reż. Maciej Wojtyszko, 2022